ч. 228 (11.519). Львів, неділя 13. жовтня 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За поділ впливів у світі.

Львів, 12. жовтня 1929.

У вчорашній статті про англьо-американське зближування висловили ми думку, що робітничий англійський уряд Мекдональда, по своїй природі пацифістичний, намагається ввести нові методи до англійської політики, щоби при їх допомозі зберегти та закріпити за Англією й на буду̀че те значіння і той престіж, який вона мала досі. Бо хоч по великій війні змоглися та дуже розрослися внутрішні й закордонні англійські труднощі, то всеж Англія не перестала бути першорядною світовою потугою.

У впливах на земному ґльобі почала по війні успішно з Англією конкурувати Америка. І тому не диво, що голова англійського пацифістичного уряду починає свою велику політику на світовій арені від укоськування Америки. Приїхавши до Вашінґтону, Мекдональд виразно заявив, що не репрезентує ні партії, ні її програми, а цілу англійську націю, очевидно з її традиційними змаганнями панування над світом. Вже вчора подали ми мету поїздки Мекдональда до Америки. Він робив там заходи, щоби зговоритись з Гувером у справі обмеження фльотових зброєнь. Досі висл̀ідом цих розмов є запрошення держав, що розпоряджають більшими фльотами, на фльотову конференцію до Льондону. Конференція має відбутися в січні 1930 р. Можливо, що тим разом, по такій підготові конференції Мекдональдом, вона дасть кращі успіхи, ніж усі дотеперішні міждержавні наради у справі обмеження морських зброєнь.

Та годі припускати, щоби вашінґтонські розмови англійського премієра й американського президента обмежувалися виключно до самих технічних справ вкорочування морських зброєнь. З самими плянами про припинення розбудови воєнних фльот нероздільно звязані ще справи розмежування впливів у світі між морськими потугами. Найбільшими морськими потугами є по війні без сумніву Англія і Злучені Держави Півн. Америки. Отже конференція в Вашінґтоні не могла не порушувати таких незвичайно важних справ як розмежування та устабілізування впливів обох тих потуг на світових водах і континентах. Як відомо, за часів консервативного уряду Англія потерпіла на тім полі богато невдач, особливо на Далекому Сході (Китай). Пацифістичні заходи Мекдональда малиб їй ці втрати надолужити. Мирним шляхом і меткими та відважними дипльоматичними засобами й пропозиціями Мекдональд хоче провести, при допомозі обмеження морських зброєнь, віданскання всіх втрачених позицій Англії на світовій політичній арені і тим самим на світових ринках. Досі англійські державні мужі стояли все на становищі, що їх фльота мусить бути такою великою, як разом узяті фльоти двох найбільших побіч Англії морських потуг. Теперішні керманичі англійської політики вже не обстоюють того правила і йдуть у тому напрямі на уступки. А всі ці уступки роблять тільки тому, щоби устабілізувати межі впливів між поодинокими потугами. Одна справа звязана з другою до тої міри нерозривно, що вони мусять бути вирішувані рівночасно і рівнорядно. Так їх мусіли, як сказано, розглядати і у Вашінґтоні. Тому не дивно, що деякі пресові органи подають, що у Вашінґтоні рішалася доля світа. Коли під тим розуміти реґуляцію взаємин двох найбільших теперішніх світових потуг, то це без сумніву так. У Вашінґтоні радили над розмежуванням і поділом впливів у світі.

Нема сумніву, що вашінґтонська стріча, якщо вона була присвячена таким великим проблемам, не могла не пройти мимо такого явища, як СРСР, і його пропаґандистична діяльність у світі через Комінтерн на усіх англійських і американських теренах, кольоніях і областях їхнього впливу. Англійсько-американське зближення рівночасне з дальшою ізоляцією Радянського Союзу, на який звертають чималі пропаґандивні користи для себе з анґльо-американського ворогування і напруження. І Америка і Анґлія мають поважні рахунки зі СРСР за його розкладову діяльність, особливо в Китаю і в кольоніях. Їх зближення довелоб тільки до згармонізування анґльо-американської протибільшовицької акції. Навязання дипльоматичних взаємин між Анґлією і СРСР а навіть налаљання торговельних зносин не стоялоб цьому зовсім на перешкоді. Анґлійці ніколи не відмовлялися від переговорів і взаємин з ніким, навіть з тими, яких мали в пляні поневолювати, а їх країни повертати в свої кольонії. Перший споміж анґлійських державних мужів, що входив у ділові звязки з більшовиками був Льойд Джордж. Перший робітничий уряд навязав був з ними дипльоматичні зносини, які скінчилися, як відомо, скандально за уряду консерватистів. Не зражений тим другий робітничий уряд Мекдональда йде далі попереднім шляхом. І робить це напевно не з сентименту і не з надмірних симпатій до комунізму. Це засіб, який має бути зужиткований для реалізації чисто державних анґлійських цілей.

Вашінґтонська візита Мекдональда, якщо вона була успішна, започаткує без сумніву нову добу в укладі світових сил і відносин та не остане без впливу і на наше положення на всіх українських територіях. Анґльо-американське а при тім і анґльо-німецьке зближування — це початок цілком нових шляхів у міжнародній політиці.

Господарська криза в Австрії.

„Боденкредітанштальт". — Д-р Зіґгарт та його карієра. Захитання і фузія.

Відень, 9. жовтня 1929.

Поруч політичної кризи, поруч незакінченої ще, а тільки притишеної, боротьби між правою „Гаймверою" і лівим „Шуцбундом", між міщанською більшістю і соціялістичною меншістю — австрійська республика переживає ще важку економічну кризу. Одна з найбільших і найстарших фінансових установ Австрії, один з найповажніших европейських банків — „Боденкредітанштальт" в своїх основах захитався. І тільки негайна інтервенція держави під проводом нового канцлера Шобера зменшила розміри катастрофи, які й так обняли широкі кола населення.

„Боденкредітанштальт" — поруч пів-державного Австро-угорського Банку — був гордістю цісарської Австрії. Істнував цей банк 66 літ. Був він — так сказатиб — цісарським банком. Не лише його директора під назвою губернатора іменував цісар, але цей банк переводив усі фінансові операції членів династії Габсбурґів. Був це банк зразковий, солідний, опертий на міцних основах, із широким обсягом діяльности, з інтересами, що обіймали не лише колишню австро-угорську монархію і цілий балканський півострів, але сягали до Німеччини, Франції, Анґлії і Зединених Держав.

Душею цього банку був всесильний д-р Зіґгарт. Називався він спершу Зінґер. Син рабіна з Бельська (в зах. Галичині), в 26-тім році життя зявляється у Відні. Тут докторизується на правничім факультеті, змінює своє прізвище на „Зіґгарт" і дістається до міністерства фінансів. У короткому часі стає радником міністерства фінансів, а опісля переходить на становище шефа секції в раді міністрів. Тут у короткому часі здобуває повне довіря, стає необмеженим паном і добуває привілей кожночасного доступу до старого цісаря — навіть без попереднього повідомлення. Та довіря цісаря не покривається з довірям наст. престолу Франца Фердинанда, який постійно поширював свої впливи на державне життя Австро-Угорщини. Він ненавидів всесильного „жида". Тому др. Зіґгард завчасу шукає такого пристановища, де його не досягнулаб рука наст. престолу. Він стає губернатором могутнього банку „Боденкредітанштальт", побільшуючи фінансовими операціями майно своє і династії Габсбурґів, особливо багатого архкн. Фридриха.

Після розвалу монархії „Боденкредітанштальт" дальше грає із д-ром Зіґгартом передову ролю. І в маленькій австрійській республиці д-р Зіґгарт не обмежує свого розмаху. „Боденкредітанштальт" анґажується у всіх великих підприємствах, які вимагають постійних і великих грошевих вкладів, як фабрика Штайєр, Мавтнер, товариство плавби Дунаєм, „Фіято" тощо. Будучи керманичем великого тресту щоденників, д-р Зіґгарт наказує їм вести широко закроєну, але не все тверезу і щасливу банкову політику. Цей розмах д-ра Зіґгарта вкінці довів до катастрофи. Втрати акціонарів „Боденкредітанштальту" сягають до мілїонів шілінґів. Ця катастрофа досягла теж австрійський Національний Банк та Почтову Касу Ощадности, що тратить 21 міл. шілінґів.

Коли в неділю (6. ц. м.) вечером у Відні рознеслася поголоска про намірену фузію „Боденкредітанштальту" з „Кредітанштальтом", запанувала тривога, а опісля поширилася паніка. Та в тому моменті справа вже була частинно розвязана, а ситуація опанована. Справу взяв у свої руки канцлер Шобер і вчас перепинив остаточну катастрофу, доводячи до фузії з „Кредітанштальтом". Уряд видає заспокоюючий комунікат, щоби припинити рун. „Кредітанштальт" проковтнув „Боденкредітанштальт". Найближче загальне зібрання акціонарів „Кредітанштальту" підвищить акційний капітал о 40 міл. шілінґів, випускаючи 1 міл. нових акцій. Акції „Боденкредітанштальту" будуть виміняні на нові у відношенні 1 : 4. Частину акцій обійме Кредитовий Інститут для публичних робіт, що є півурядовою установою. Є це частинна державна допомога для сфузіонованих установ. Крім того Національний Банк відкрив „Кредітанштальтові" кредит у висоті 15 міл. долярів, себто у висоті 105 міл. шілінґів. „Кредітанштальт" уже обняв керування централею і всіми філіями „Боденкредітанштальту", настановляючи своїх комісарів-контрольорів.

Упадок „Боденкредітанштальту" та його диктатора д-ра Зіґгарта в тінь відсунув усі політичні програми, всю міжпартійну боротьбу. Скільки екзистенцій при тому потрясенні буде зломаних, важко сказати. На всякий випадок не мало. Годиться зазначити, що з 800 урядовців „Боденкредітанштальту" перейме „Кредітанштальт" тільки 260, а решта зі своїми сімями лишається на ласку божу.

Австрія переходить важке потрясення, політичне й господарче. Доля цієї маленької на довшу мету нежиттєздатної республики в руках людини, що вже раз вирятувала її з бурхливого крутіжу анархії.

ДПУ в амбасаді СРСР в Парижі

Бувший радник більшовицької амбасади в Парижі Бесідовський, впевняє, що того дня, коли мали його вбити, післали на відпустку весь персонал амбасади, а заступили його членами ДПУ. Головну браму замкнули ланцюгом, а звичайно замикають її лише на засувку. Трупа Бесід. мали відіслати в дипл. куфрі. Бесідовський сказав журналістам, що й тепер не чується безпечним, бо кождої хвилі можуть його вбити члени ДПУ.

Засідання сойму 3. листопада.

Аґ. Вех. довідується, що декрет про скликання сойму на бюджетову сесію доручать маршалкові сойму дня 31. жовтня. Перше засідання сойму скличуть на день 3. листопада ц. р.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Сеґреґація!

До конференційних запросин прем. Світаль- ського, а опісля полк. Славека вертає в статті „На манівцях" („Хвиля" ч 3790) д-р Райх, але на те, щоби зробити докір президії жидівського клюбу. щоби зробити докір президії жидівського клюбу.

„Ми не були і не є — підкреслювали ми це

„Ми не були і не є — підкреслювали ми це зераз — прихильниками бльоку національних менщостей, бо суперечність інтересів між поодинокими національностями, головно під господарчим оглядом, суперечить можливостям піти „в одному ряді", а політична лінія, що зміряє до таких чи інших вислідів, у наслідку мусить бути теж ріжнородна. Відносини в соймі і сенаті, де від хвилі розпочаття каденції, не вважаючи на одноцілий виборчий бльок, що обіймав цілу державу — поза Малопольщею (сік!), ані разу не дійшло до формального порозуміння всіх національних меншостей в такій чи іншій справі, є найкращим доказом раціональности нашого погляду.

„Може саме тому вдарило нас, що письмо жидівського клюбу не висловило бодай „легкого здивування" з приводу необняття запросинами всіх національних меншостей. Не хочемо грати на фальшивій струні і тому зазначуємо виразно, не йде про те, щоби вступатися за чиюнебудь кривду, до чого нас врештою не авторизовано і не покликано. Отже не йде про віяку „засадничу" точку і можність сказати собі чи іншим: „salvavi animam meam", але йде перш усього про інтерес жидів, загрожений того роду сеґреґуванням. Бо таксамо свого часу, хоч із іншої точки погляду, сеґреґував б. премієр Сікорський, кокетуючи т. зв. територіяльні меншости, а відтручуючи жидів. А колиб колись народова демократія дійшла знову до керми, то неминуче парляментарний „остракізм" досягне знову — як то давніше бувало — всі національні меншости".

Д-р Райх знав, коли саме виступити з „обороною" незапрошених і зробити докір проводові клюбу, до якого сам належить. Звичайна гірчиця після обіду!

„Покривджені".

„Льовскі Курєр Поранни" бідкається, що на львівському університеті швидко зростає кількість студентів непольської національности.

„Бесіда тут, розуміється, про жидів і русинів. Головно ті останні визначаються все виразніше на підкладі загальної студентської маси. Цифр, які докладно зясовували би відсоткове відношення студіюючих в тому році на університеті, ще не маємо. Всетаки треба ствердити на основі даних із минулого року, що студенти не-поляки творять 50 проц. з гаком загалу студентів — дальше, що в тому році ті цифри змінються на нашу некорисгь. Головно загрожені є факультети гуманістичний і математично-природничий".

А з того висновок:

„Кінчиться в житті нашої високої школи післявоєнна доба, коли ми мали на університеті лише одну меншість, а починається друга, в якій дві меншости стають більшістю".

Ствердивши таке „покривдження", автор накликує до активної ліквідації цього „трівожного" явища, головним чином шляхом зміцнення польських студентських, а в першу чергу допомогових організацій.

Львівський університет находиться на території з великою українською більшістю, на території, де відсоток польського населення висловлюється 26 проц. На університеті українці займають третє (останнє) місце. Невеличкий зріст кількости українського студентства в останніх двох роках виводить з рівноваги польських шовіністів, бо — мовляв — загрожений „народовий характер" університету.

Пропаганда за Паневропою.

Виклад Едварда Еріо і вступна промова Куденове-Калерґі до нього у Відні.

Цими днями у Відні відбувся урочистий виклад Едварда Еріо, бувшого французького президента міністрів на тему „Організація Европи". Виклад урядило товариство „Европа-Уніон", на якого чолі стоїть відомий пропагатор паневропейського союзу, д-р Куденове-Калерґі. Виклад відбувся у великій салі „Концертгавзу", яка була прикрашена прапорами всіх европейських держав і була переповнена найдобірнішим віденським товариством. Були присутні теперішній канцлер д-р Шобер, бувший канцлер д-р Зайпель та Штрерувіц, ряд австрійських міністрів, весь дипльоматичний корпус, ріжні політики й представники промислових та торговельних кол, а також представники науки та мистецтв.

Збори відкрив президент Унії д-р Куденове-Калерґі вступним словом, у якому казав:

„Ми витаємо тепер провідника европейської будучности — бувшого президента міністрів Франції, Едварда Еріо. Він приходить до нас, як европеєць, як духовий европеєць, як надія й обіцянка. Останні тижні перетворили Паневропу з надії в актуальне домагання біжучої політики. Арістід Бріян, почесний президент нашої Унії, зробив перші практичні кроки до переведення ідеї Паневропи. Через кілька місяців відбудеться перша всеевропійська конференція европейських урядів.

„Цей надзвичайний успіх та розвиток всеевропейського руху не повинен нас засліплювати. Ми краще від наших противників знаємо величезні трудноші, які стоять на шляху до здійснення Паневропи. Ми є ідеалістами, але не ілюзіоністами. Було би ілюзією сподіватися, що Европа сама впаде нам у подолок, як дозріле яблуко. Ми мусимо працювати та боротися за її здійснення. Таким чином Паневропа є не лише політичним та господарським, але також моральним завданням. Ми хочемо витворити нове політичне сумління, нову публичну думку — европейський патріотизм. Як любов до матери доповнює любов до батька, так наша любов до великої матері Европи має доповнювати та збільшувати любов до наших національних батьківщин.

„Сила нашого руху полягає в тому, що він спирається на інтереси, а рівночасно також на ідеали. Ідеалістичні аргументи, які вимагають Паневропи, так само сильні, як і матеріялістичні. Паневропа є рівночасно розвитком европейського господарства й европейського сумління

„Тепер Европа дозріла до нової ідеї. Більшість її старих ідеалів звапніла або їх пофальшовано. Тому протягом десяти літ вона надурно пробувала розвязати комплекс своїх справ ріжними компромісами. Одначе ця спроба не вдалася. Політичний матеріялізм опинився в глухій вулиці. Так росте пізнання, що треба нової спільної ідеї, щоби вийти з европейського хаосу. В цьому пізнанню европейські уряди звертаються до ідеї Паневропи. Та власне з цеї причини ми мусимо лишитися незалежними від усіх урядів.

„Союз Европи не звертається проти нікого, ні проти Америки, ні проти Радянського Союзу.

„Ми маємо право вірити в силу европейського ідеалізму, бо тріюмф европейської думки протягом коротких сімох літ є рівночасно тріюмфом европейського ідеалізму. Дяка за це належиться насамперед европейській пресі, яка перша зрозуміла все значіння Паневропи. За її могутньою допомогою міг наш рух так швидко розвинутися — і при цьому не пролялася ані краплина крови. Наш рух не працював ні терором, ні корупцією, ні демаґоґією. Він не апелював до заздрости, ненависти та помсти, але до найкращих інстиктів людськости — до

I. ОЛЬГИН.

Боротьба за ради.

Знаємо, що Союз Радянських Республик мав бути державою селян і робітників, які через свої виборні органи нібито кермують політичним життям як цілого Союзу, так і окремих республик. Але більш як десятилітнє істнування радянської влади показало нам цілком ясно, що комуністична партія, зовсім не думає ділитися своєю владою з „трудящими", і що в дійсности ми маємо на терені цілого Союзу, а в тім і на Україні, нічим не обмежену, безкомпромісову диктатуру пануючої партії. Тим самим справа радянського представництва зводиться до звичайної формальности. Ради є тим плащиком, яким в очах власного населення і закордону, комуністична партія силкується прикрити режім нічим не обмеженого деспотизму і сваволі. Але не дивлячись на цілком ефемерну питому вагу, яка припадає радам в громадсько-політичному житті, вони в той-же час є дуже важним атутом в руках пануючої партії. При допомозі того атуту вдається їй суґґестіонувати населенню, що воно дійсно приймає якусь участь в політичному житті. Позбавляючи ради всякого реального значіння, більшовики в той-же час цупко тримаються за цю єдину підставу, що, хоч до деякої міри, може леґалізувати їхнє панування в очах того „працюючого люду", в імени котрого вони вже одинацять років будують „соціялістичний рай", руйнуючи цілковито духове, господарче й економічне життя країни і готуючи їй ролю кольонії для чужоземного визиску й експльоатації.

Але немає нічого більше небезпечного для всякої автократії і диктатури, як бодай лише номінальні ухили в бік парляментаризму в тій, чи іншій його формі. Маємо тут дуже повчаючий приклад з дореволюційної Росії. Добре всі памятаємо ту ролю, яка припала в поваленні царату — Державній Думі — тому псевдопарляментові, який був позбавлений всякого реального значіння в політичному житті імперії. Тим часом старий лад в Росії мав за собою багатосотлітню державну традицію, мав до розпорядимости добре вишколений бюрократичний апарат, мав у собі ідею „імперської Росії", що притягала до нього велику частину громадянства, нарешті, і то найважніше, він будь-що-будь забезпечував вільний економічний і господарський розвиток. Все це дозволяло урядові старої Росії дозволити собі на „балакаючу" опозицію. Сучасні спадкоємці царату на таку приємність дозволити собі не можуть. Влада, що не має традиції, що править во імя утопійної ідеї і то лише при допомозі страшного терору, і яка, нарешті, не дивлячись на гучну самореклямy не є в силі забезпечити населенню мінімального матеріяльного добробуту. — така влада з інстинкту самозбереження не може дозволити собі на явну і леґальну опозицію. В той-же час ради, особливо сільські, колиб їм дати вільний розвиток, неминуче мусілиб стати огнищами опозиції. І тут перед пануючою партією стає дуже складне завдання. Залишаючи органи громадського представництва, в той-же час так їх унешкідливити, щоби в них не могла звити свого кубла „контрреволюція"

Щодо України, то тут комуністам найбільша небезпека погрожує на селі. Доки ріжні спроби удержавлення сільського господарства дають дуже незначний господарський ефект, українське селянство є найбільше незалежним від влади, принаймні економічно найбільше самовистарчаючим елементом. Боротьбу з українським селянством радянська влада веде від перших днів свого істнування. Вона хапається в цій боротьбі всіх можливих засобів: влада стимулює ворожнечу поміж ріжними соціяльно-економічними групами на селі протеґуючи одних та поборюючи інших. Одночасно вона прямує до сколективизування селянства при допомозі втягнення його в так звані коллективні господарства.

Зрештою, як ми згадували вище, радянська влада безуспішно хоче унезалежнити цілковито сільське господарство від приватного продуцента-хлібороба, покликуючи до життя державні господарства. Не згадуємо про всі інші засоби від чисто ідейних починаючи і на примітивно фізичних кінчаючи, якими влада хоче позбутись такого небезпечного контрагента, як посідаюче землю селянство. І хоч всі ці засоби може й ослабили дещо відпорність хліборобського населення України, то далеко не зломили її. Радянська влада мусить уважно прислухуватись до того, що робиться на селі, а особливо в його представницьких орґанах — сільрадах, і є завжди на поготівлі „вносити коррективи", аби не трапились відхилення від „революційної лінії". Дуже цікаві ілюстрації до цієї боротьби з українським селянством находимо ми в останніх числах органу Центрального Комітету К. П. (б.) У. — „Більшовики України".

Самі статистичні дані, які подав автор статті „Підсумки перевиборів до Рад" є остільки показні і остільки характеристичні для складної виборчої механіки, яку запровадила радянська влада, що їх варто тут навести. Обмежуємося тільки до матеріялу, що відноситься до села і його органів — сільрад.

Основним завданням радянської влади є унешкідливити і виключити з громадянсько-політичного життя найбільше економічно сильний і тим самим небезпечний для комуністичної влади як із соціяльного, так і з національного боку, елемент селянства, що йому дали згірдливу етикетку „куркулів". Боротьба з куркулями належить до одного з найбоєвіших завдань, які ставить перед собою пануюча партія. Здавалось би цілком нормальним, що той, хто платить найбільші податки, користується бодай рівними з іншим населенням правами Але в країні робітників і селян є все на-

її віри, до її сміливости, до її самопевности, до її розуму та та сумління. Заклик до доброї волі та здорового розуму європейців знайшов мільйоновий відгук.

„Першим головою європейського уряду, який публично виступив в обороні ідеї Панєвропи, був французький державний муж, був президент міністрів Еріо".

Після цього слово забрав Еріо. Він насамперед згадав з похвалою про своїх попередників, а потому перейшов до того, що в остатньому часі в справі паневропейського руху сталися важні події.

„Дня 5. вересня п. Арістід Бріян установив перед Лігою Націй необхідність утворити між народами Европи союз. Правда, цей союз головно має працювати в господарській области, одначе він мусітиме проявитись також в соціяльній і політичній ділянці. Ця його думка викликала численні коментарі— почасти в Німеччині, почасти в Англії, почасти у Франції вона знайшла опір і скептичне відношення. Одначе вона знайшла також спочуття — особливо на тій конференції 9. вересня, де небіжчик Штреземан висловив свою охоту працювати для здійснення цієї ідеї.

„Ми мусимо тепер піти далі. Ми мусимо насамперед розвіяти непорозуміння. Будучий союз не може бути таким тісним, як Злучені Держави Північної Америки.

„Треба насамперед усунути три закиди, які висуваються проти нашої ідеї. Богато думає, що цей рух звертається проти Злучених Держав. Одначе про це нема жадної мови. Ми хочемо лише наслідувати Злучені Держави, які утворили парляментарну Унію, якої останній конгрес відбувся в 1928 р.

„Далі приходить закид з радянського боку. В Радянському Союзі говорять про утворення нового „священного союзу". Та це не так. Ми зовсім не хочемо повторяти нещасливих досвідів 1820 року і гадаємо, що Радянський Союз швидше, чи пізніще буде змушений шукати порозуміння з Европою.

„Нарешті істнує ще закид з англійського боку, він може найповажніший. Велике число англійських політиків покликується на ідею британської імперії, яка через Паневропу може вийти з рівноваги. Та не бракує таких політиків, які вказують, що цей закид неслушний з огляду на ті події, які тепер відбуваються в англійській імперії.

„Головною ідеєю Бріяна є раціональна організація виробу та обміну. Теперішня анархія не дозволяє Европі витримувати конкуренцію краще організованих держав. Митна система пригадує середновічні твердині. Всі народи стараються якнайбільше вивозити, а не допускають до вивозу. Цей стан треба конче усунути.

„Коли Европа не зорганізується, вона незабаром стане жертвою страшного безробіття, а це крие в собі можливість революцій.

„Так з усіх боків виходить потреба европейської федерації".

Після більшов. скандалу в Парижі.

Дальші ревеляції Бесідовського.

Як це вже писала преса, радянське посольство в Парижі мало намір розпочати проти Бесідовського судовий процес за дефравдацію грошей. Але останні відомости говорять, що воно занехало цей намір, побоюючись, що не тільки не докаже Бесідовському ніяких дефравдацій, а навпаки, дасть Бесідовському можливість компромітувати більшовиків на ново. Більшовицький амбасадор в Парижі Довгалевський є дуже пригноблений париським скандалом, бо Ройзенман виїжджаючи з Парижа заявив представникам преси, що Довгалевський свідомо держав у посольстві явних контрреволюціонерів, і що інший посол давно був би усунув Бесідовського.

Бесідовський чується зневажений на чести всіми ревеляціями посольства, і хоче піавати Довгалевського перед суд за клевету. Цю справу він вже передав адвокатові Скапіні.

Бесідовський доказує, що всі грошеві рахунки і всі книговодчі справи, які він провадив, перейняло від нього посольство в повнім порядку.

„Последние Новости" доносять, що в париськім полпредстві ведуться важні наради в тій справі, бо більшовики хотять за всяку ціну найти матеріяли, якими можна би скомпромітувати Бесідовського. Сам Бесідовський занедужав і лежить в готелі. Але всеж його відвідують цікаві журналісти, з якими він говорить богато сензаційних річей про тайни червоного Кремлю. Коли його спитали, як справді згинув Борис Савінков, Бесідовський відповів: „Савінков згинув так, як про це писали офіціяльні ґазети. Чрезвичайка не інспірувала його самовбивства, навпаки, Дзержинський — був дуже лютий на чрезвичайку за те, що не перешкодила самовбивству Савінкова, якого більшовики хотіли використати для своїх цілей. Але Савінков був нетерпеливий і скочив через вікно тюрми скорше ніж його звільнили. Більшовики дуже жалували його і держали цю справу десять днів у тайні, бо не знали, як вийти з тієї халепи. Савінкову жилось в тюрмі добре, йому було призначено 2 кімнати, дозволено прогульки, а держали його в тюрмі лише тому, щоби за деякий час публична опінія і партія привикли до факту, що Савінков став на услуги більшовиків. Але старий революціонер Савінков не міг видержати довше в тюрмі і поповнив самовбивство".

Бесідовський говорив також, що всі поголоски про розстріл Шумського є неправдиві. Шумський живе в Ленінграді як управитель одної школи. Натомість Раковський попав у неласку партії і його держали зразу в Саратові, а тепер вивезено його в Сибір за симпатії до опозиції. Каменев хоч і покаявся, то втратив ласку в більшовиків й усунений від політики. Також Зіновєв не грає жадної ролі, він втратив усіх прихильників. Ліва опозиція розбита зовсім, а права опозиція доволі невиразна, хоч дуже небезпечна для Сталіна.

Говорив також Бесідовський про відомого еміґранта, російського революціонера, Шульгіна, який у 1922 р. їздив „нелеґально" до СРСР., навязувати контакт з підпольними організаціями і якого використали більшовики для своїх цілей.

Бесідовський говорить, що справді виїзд Шульгіна до СРСР був інспірований чрезвичайкою. Більшовики хотіли тим чином викрити контррев. орґанізації і знищити їх. Шульгін не знав, що він є жертвою провокації і провадив себе так неконспіративно, що всюди зраджувався, так, що більшовики боялись, що його арештують якісь чекісти не втаємничені в справу і діло провалиться.

Опісля Шульгін так вже надоївся чекістам своєю необережністю, що вони переодягнулися в „контрреволюціонерів" і вдаючи зі себе членів антибільшовицької орґанізації, порадили Шульгінові втікати за кордон, — мовляв, — за ним тепер дуже слідить чрезвичайка. І Шульгін справді за їх поміччю виїхав зі СРСР на еміґрацію, та написав книжку про більшовицьку державу п. з.: „Три столиці".

„За Свободу" доносить, що Сталін давно не довіряє Рикову і хоче усунути його, використовуючи проти нього скандал з Бесідовським. Також хоче усунути Літвінова за його приязнь з Бесідовським і Довгалевським.

„Згрубша".

(Ще про статистику Р. С. У. К.).

Інж. Охрим у своїй статті „Наша кооперація" („Діло" ч. 219) каже, що мої попередні статті, а радше їх „неґативні риси" (а може — неґуючі?) „моглиб викликати враження, що статистичний огляд РСУК — це просто марно витрачений гріш", що з моєї статті виходить, „що ціла наша статистика не має ніякої вартости". Я писав, що зі статистики в такому виді, в якому вона тепер є, практичної користи нема **майже** ніякої і т. д. Величину користи міряв я і міряю не вимогами Кооп. Ради у Варшаві, але вимогами, які вона мусілаб виповняти, щоби стати контрольним та орієнтаційним чинником для нашої кооперації; є це менше-більше вимоги, які ставить практика до **приватної** статистики в Америці і в Німеччині, і ці вимоги стат. відділи ріжних підприємств там і виконують. Коли наші сусіди мають як не таку саму, то гіршу статистику від нашої, то це в кожному разі не є доказом про „якусь" вартість нашої.

Не перечу, що стат. відділ РСУК не може в такому складі виконати широко закроєної праці, бо він тепер робить те, що властиво не належить до стат. відділу, а що міг би також добре зробити відділ рахунковий, книговодчий чи якби там він називався. Предложення білянсів Кооп. Раді не є завданням стат. відділів. Тому я не виступав проти стат. відділу і його біжучої праці, яка для РСУК може мати й велику користь. Я лише висказав свою думку проти книжки, якої поява на книжковому ринку **в цій формі** не відповідає вимогам, що їх ставиться до приватної, модерної статистики, а яка — виходячи з більше, як однорічним опізненням — мусить належати до історії.

Опрацюванню стат. матеріялу „згрубша" не можна признати великої вартости. Знаємо щось — і ніщо. Відтак завданням стат. відділу є ґрунтовне використання стат. матеріялу, бо інакше витрати на це є справді викиненим грошем. (Маю на думці дійсний стат. відділ, а не імітацію). А коли вже обговорюється „згрубша", то слід конче обговорити найважніші справи залежно від їх ваги. І тому коли пр. актива — крім недвижимостей — іґноруються, а **розділові** риску присвячується 7 табель, коли членам присвячується кілька сторін, а багатьом справам вичисленим у попередній статті, не дається жадного місця, то я мимо VIII. стр., яку я бачив, уважав за доцільне порушити і „деякі" справи, бо всяке лавірування між наукою і практикою, яке у нас аж надто практикується, уважаю крайно шкідливим. Ми надто часто друкуємо щось як новість, що в Европі вже давно і ліпше сказано, а що практичної користи для читача не приносить. Оце „згрубша" доводить до того, що перед світом не маємо з чим показатися, а в себе — „дома" — виробляємо недокладність, неґрунтовність, ділетантизм у читача, який відтак покла-

влади. Вся заможніша частина селянства обложена величезними податками в так званому „експертному" порядкові. Одночасно робиться все можливе, щоби позбавити „експертників" всякої участи в громадсько-політичному житті. Не дивлячись на заходи влади, ми бачимо з названої статті, що в 10 округах на Україні „експертникам" вдалось попасти до сільрад в загальній скількости 39 чоловік. Навіть така, порівнюючи невелика, цифра викликує страшне обурення з боку автора статті і він звертає увагу влади на таке „викривлення лінії", і більше: він трактує цей факт за „злочин — бо такі особи (т. т. „експертники") не мають права користуватись ні *активним* ні *пасивним* (підкреслення моє І. Л.) виборчим правом".

Не допускаючи, по мірі своїх сил, до участи в сільрадах заможнішого селянства, від якого влада може сподіватись найбільшої опозиції, в той-же час вона за всяку ціну намагається наповнити ради елементом „своїм" — в більшій чи меншій мірі від неї залежним. Бачимо тут в першу чергу членів так званих колективних господарств, або таких, що чи не мали зовсім землі, чи від неї відмовились і працюють в „комунах". З господарчого боку колективні господарства себе не виправдують. В той-же час кожний, що знає психіку українського селянина, може припустити, що до колективів можна було притягнути тільки безпартійний з соціяльного боку елемент. Але члени „колгоспів", комун і комітетів незаможних находяться під особливою опікою влади, користуються максимальною економічною та юридичною підтримкою і завдяки своїй залежности є найбільш бажаним елементом у сільрадах. Тому і не диво, що хоча до колгоспів належить лише 2.2 проц. цілого населення України, то члени їх творять собою 9.7 проц. загальної скількости членів сільрад. Отже, як каже автор статті, — ця група (т. з. приналежних до колективів) в складі сільрад іде з великим перебільшенням своєї питомої ваги".

Також випадає справа у селян, що їх влада увільнила від плачення податків. Так, наприклад, в Дніпровському районі ця ґрупа творить 26.1 проц. населення, і в той-же час представники складають аж 39 проц. членів сільрад у районі.

Характеристичним явищем є те, що досить великий відсоток творять у сільрадах радянські службовці. Але найцікавішими без сумніву є статистичні дані, що відносяться до скількости членів сільрад, приналежних до комуністичної партії і комсомолу. Ми бачимо, що більше як в четвертині (25.7 проц.) всіх сільрад на Радянській Україні *немає ні одного комуніста*, а в дальших 37 проц. скількість їх є не більше 10 проц. всіх членів сільрад. Найбільший відсоток комуністів мають, як це зрештою зрозуміло, так звані „національні сільради" — грецькі (23.8 проц.) і жидівські (19.2 проц.) Якеж мусить бути здивування кожного обєктивного спостерігача, коли він довідується, що хоча серед членів сільрад комуністи творять пересічно 10.7 проц., то в слідуючих інстанціях відсоток цей зростає в просто астрономічній прогресії. Так в районових комітетах ми маємо вже 53 проц. комуністів, а в окружних це число зростає до *71.8 проц.*

Коли ми навіть візьмемо під увагу, що на зріст відсотку комуністів в районових та окружних комітетах впливають міські ради, в яких, само собою зрозуміло, скількість комуністів є більша ніж у сільрадах, то мусимо в той-же час брати на увагу те, що сільське населення творить на Україні величезну більшість.

Наведені статистичні дані, що їх подав на своїх сторінках офіційний орган пануючої партії, малюють, думаємо, цілком вистарчаюче, ту, може непомітну на зовні, але тим більше запеклу боротьбу, яку провадить комуністична влада, аби захопити в свої руки українське село і вдержати при собі чільні ради — сільради.

кується на „офіціяльні" публікації і „продукує", думаючи, що це останній здобуток науки. І кі- нець-кінців виходять не лише хибні міркування, але й наслідки в практиці у виді нераціональної господарки. Всяке „зґрубша" треба нам закину- ти, а вчитися ґрунтовности, якою німці не одно здобули.

Перейдім до самої статистики. Виступаючи проти ділення людей на дроби, я знав, що подібне в статистиці практикується. Але в тих діленнях є ріжниці. Коли пр. статистика виказує, що в одному повіті на 100 мущин припадає 108,3, в другому 108,7, в третьому 107,8 і т. д. жінок, то тут маємо числа, яким для точности в порівнаннях дається і місця десяточні, щоб тим докладніше представити малі ріжниці у відношенні поодиноких чисел, які є лише математичними величинами. Приноровлення подібного рахунку в розпреділенні робітників кооперації уважаю недоцільним, бо цеж не абстрактні числа, але конкретні одиниці, і така пересічна, як я це в попередній статті виказав, не має найменшої практичної вартости.

Не знаю, звідки інж. Охрим взяв, що я не визнаю зовсім пересічних. Навпаки, знаю, що „статистику можна сміло назвати наукою про пересічні", як писав Бовлей. Не виступаю проти пересічних взагалі, лише проти таких, які обчислені з величин, між якими заходять аж надто великі ріжниці. Чим більші ріжниці між величинами стат. ряду, тим більше зближається аритметична пересічна до чисто математичної абстракції. За репрезентанта стат. ряду годі уважати пересічну, коли значно більша часть чисел не виказує внутрішнього звязку з нею. Це тим більше відноситься до пересічної з чотирьох груп кооператив 1-го степеня, де мале число кредитівок з релятивно великим капіталом мусить вплинути на загальну пересічну, яка буде дуже далеко для великого числа кооператив споживчих. Покликуватися на закон великих чисел тут не на місці, бо ряд, (чи ряди), виказує надто гострі тенденції вниз і вгору, або — іншими словами — не є типічним і тому пересічна не може бути характеристичною для ряду. Не виступаю проти пересічних, лише проти їх уживання там, де вони є кривим дзеркалом. І так коли пр. на 1 госп.-споживчу кооперативу припадало 2,4, на молочарську 5,2, на міську 19,5, на іншу 32,7, а на кредитівку 56 тисяч золотих чужого капіталу, то пересічна 6,2 тис. зол. є рахунковою абстракцією. Це те саме, що брати пересічну із платні замітача і директора великого підприємства. Всі ці кооперативи є кооперативами 1-го степеня, але для статистики це ріжні групи. Вкінці й так ніхто не скаже, що крамниця і банк це те саме, хоч одно і друге є підприємством.

Д-р Ю. Стецюк.

Вісти з „Рідної Школи".

До Головної Управи „Р. Ш." заходять вісти в краю, що адміністраційна і шкільна влада розвязує по селах збірні лекції, які мають характер домового навчання. Діється це навіть там, де нема публичної школи в громаді. Люди жалуються, що їм відбирається можність подавати своїм дітям бодай сяку-таку початкову науку.

Шкільна Кураторія не узглядинила досі прохання Головної Управи „Рідної Школи" ані Головного Виділу „Учительської Громади" в справі реактивовання гуманістичних відділів у головнім закладі академічної ґімназії й оснування одного відділу математично-природничого на філії тієїж ґімназії у Львові. З огляду на те, що найновіший міністерський розпорядок переміняє нововведеним пляном науки гуманістичні ґімназії на мовно-історичну середню школу, — внесено в них цілком науку рисунків! — то оба згадані товариства розвяжуть заздалегідь справу заснування у Львові мужеської приватної української ґімназії, але не гуманістичного, а тільки математично-природничого типу з 5 літами науки, без латини й греки. Така середня школа зробить сьогодні нашій молоді далеко більше прислуги, ніж гермафродитна гуманістична ґімназія.

Директором ґімназії „Р. Ш." в Чорткові іменувала Головна Управа п. Дмитра Пігута, б. директора тамошньої учительської семинарії, а директором дівочих гуманістичних ґімназійних курсів у Львові, вул. Театинська 10 о. радн. Евгена Громницького, б. управителя прив. дівочої учит. семинарії СС. Василіянок в Дрогобичі.

З Буковини.

Катастрофальний вислід бакаляврeату для українців.

В комісії 6. української ґімназії (4. держ.) ставилося до бакаляврeату в осіннім сезоні 40 кандидатів українців. При писемнім іспиті перепало 18, а при устнім 12. Перейшло тільки 10. Нечуваний вислід! Коли при всіх інших комісіях вислід сяк-так відповідний, то в цій комісії, де був заступником ґімназії сам дир. Тудан, удалося завдяки його „стараниям" аж 10-ом кандидатам перейти. Просто глум собі роблять із наших дітей. Питаємо: Чи й на далі так має бути? Деж тоді правди шукати? Публікуємо імена цих, що вийшли із цього вогню бакаляврeату: Андрушко І., Балюк А., Дутка А., Коляска М., Якубович І., Ільницький І., Турушанко А., Товстюк Д., Павлюк О., Струтинський Я. В першій комісії (1. держ. ґімн.) ставилося 5 українців і здали всі пять, а саме: Кіндрат О., Волянський Г., Захарійчук Й., Федорович Т., Поросєшев А. В дівочій ґімназії здали баклявреат: Петращак, Еремійчук і Хортик. (Час).

Двірники і громадські радні обстоюють українські школи.

З багатьох сіл пишуть до „Часу", що люди дуже огірчені, бо румунський уряд не повернув їм досі українського викладу в школах. З тої причини наші двірники (війти) і радні не хотять признавати в громадських бюджетах на 1930-ий рік ніяких грошей-допомог на утримання і репарацію шкіл так довго, поки нашим школам не буде привернений український виклад. По закону громада мусить дати на свою місцеву школу найменше 14 відсотків своїх звичайних доходів, а до більших вкладів вона не обовязана. Опір українських радних і двірників у цій справі поширюється в цілій Буковині.

НОВИНКИ

— **П. Т. Передплатників ласкаво просимо вплатити передплату найдальше до дня 15-го жовтня ц. р., бо в противнім випадку будемо змушені здержати дальшу висилку часопису. Місячна передплата виносить 5 зол.**

— **Львівська хроніка.** У Львові закінчився процес проти трох студентів німців обвинувачених в шпіонажі на користь Німеччини. Обвинувачених Ґеорґа Кунке, Вальтера Франца і Адальберта Гана засуджено на 5 місяців тюрми. — На вулиці „Львівських Дітей" збожеволів 23-літній Кароль Страм і вилізши на дах двоповерхового дому, почав бігати по тім даху, що викликало в очевидців на вулиці велике зденервування. Заалярмовано пожежну сторожу, яка попросила божевільного злізти з даху і віддала його під опіку лікарів. — Львівська поліція арештувала Михайла Стаховича, який маючи фалшиві документи монаха з Люблина збирав гроші на монастир і забирав їх собі. — На Підвалю автомобіль ведений шофером Зіхевичом наїхав на Станислава Мельника, що переїзджав ровером і важко поранив його. Мельник опинився в лічниці, а шофер стане перед судом. — До поліційних арештів приведено Степана Ярґаца за рабунок, Володислава Коссака за крадіж і Станислава Дорожного та Зофію Штральгайм також за крадіж. — На личаківськім цвинтари підрізала собі жили із наміром самовбивства якась панна Ірена Т... Ратункове поготівля відвезло її до лічниці.

— **Отже тут закопана собака!** На технічній комісії міста Львова обговорювано на днях справу купна містом палати Сапіґів при вул. Коперника. Справа має бути поладнана оконечно в суботу, 12. ц. м. Видно, що власники палати Сапіґів (чи може посередники) мають добрий купецький хист, бо алярмовими статтями й замітками в польській пресі про мниму охоту о. митр. Шептицького купити цей обект на цілі українського музею, не тільки підбили його ціну до неймовірної висоти, але й уміли заінтересувати цею палатою управу міста Львова, яка хоче як бачимо, набути її на свою власність.

— **Після залізничої катастрофи під Соболевом.** Залізнича катастрофа під Соболевом на лінії Львів—Варшава належить до найбільших залізничих катастроф за останні роки в Польщі. Слідство виказало, що головним виновником катастрофи був машиніст тягарового поїзду Ридзевський, який заснув на льокомотиві і не задержав поїзду 15 мінут на стації Соболево, так ,як був повинен Арештовано також урядника руху Ґняздовського, який дав сиґнал на виїзд обидвох поїздів. Вже підчас руху поїзду залізнича обслуга передбачувала катастрофу і кидала каміння на льокомотиву, щоби звернути увагу машиніста на небезпеку, але сонний машиніст не запримітив цього. Підчас катастрофи богато пасажирів, що вийшли були непоранені, в паніці вискакували через вікна, щоби втечи з поїзду, але на нещастя перед поїздом був великий яр, куди падали пасажири і це якраз збільшило кількість ранених. Підчас слідства, поранений машиніст Ридзевський заявив, що він не спав на льокомотиві а тільки був дуже задуманий з приводу самовбивства його шваґра. Слідство виказало, що машиніст не був пяний підчас катастрофи. Поранених підчас катастрофи перевезено санітарними літаками до Варшави.

— **Шпіонажа в польській армії.** Перед окружним судом в Тернополі відбулася розправа проти вояків 6. летунського полку, яких зрештовано на Збручі в хвилі, як переносили на Україну ріжні шпіонські матеріяли. Провідником шпінської орґанізації в тім полку був капраль Володимир Сорока і його товариш Маріян Косовський, який для шпіонських цілей вступив до поліції як „вивядовца". Тернопільський суд засудив Сороку на 7 літ вязниці, Косовського на 4 роки Цьолконя на 6 літ, Західного на 4 роки, Цетнара на 4 роки а жінку капраля Сороки на 6 місяців тюрми.

— **Страшна смерть.** В Дрогобичі скоївся нещасливий випадок: жидівка Рахеля Бакенрот підпалюючи спірт в прімусі, вилила на підлогу решту спірту, який запалився, а рівночасно нещасна жінка опинилася в огні і серед страшних мук ціла попалена закінчила життя. Жертва необережности осиротила двоє малих дітей.

— **Ще офіри динаміту.** В Крешовичах хлопці найшли динамітовий набій, що лежав на полі ще з часів війни. Один з хлопців Іван Чарнецький так довго грався динамітом, аж наступила експльозія і тяжко поранила його.

— **Нові пожежі.** У львівськім воєвідстві передвчера було знов три пожежі. В Бурчах, рудецького повіту згоріла стирта сіна, в селі Жабокруки в Рудеччині згоріла стайня Мартина Боднаря, в якій згинуло 5 штук худоби, в селі Собичові біля Сокаля згоріли дві стирти вівса. У Вовчинцях під Станиславовом згоріли два будинки підпалені пяницею, що курив під стодолою — В Тисьмениці огонь знищив стодолу Володислава Курбановського. — В Пужниках, в Товмаччині, згоріли будинки Дмитра Яцишина. — В Лужку Долішнім згоріли будинки о. Семена Чижевича. — В селі Грушки, на Поліссю, діти підпалили стодолу. Огонь перекинувся на інші будинки і спалив 13 хат та кількадесять стоділ і стирт. Один пятилітний хлопець, що підпалив стодолу, сам важко попалився у пожежі.

— **Ріжні вісти.** Статистика виказує, що в цілій Европі є тепер 10 мілiонів безробітних і що Европа видає річно для тих безробітних майже 11 міліярдів золотих допомоги. — Недалеко Сатур Уйгеля на мадярсько-чеській границі в автомобілевій катастрофі згинула 20-літня графиня Берхтольд і її шофер. — У Льондоні поповнила самовбивство з нещасної любови славна танцюристка Бесі Ляндер, яку називали „Воскресшою Ізидорою Дункан". — В місті Ослі, в Норвеґії, давав концерт Шторт Буль, сестрінець славного Ґріґа. Він відограв композицію Ґріґа А-моль і мав величезний успіх. — У Варшаві, невідомі злочинці вирізали в ночи цілу родину Ґенсьоровських і ограбили в них більші суми грошей. — Знаний концерн „Софіна" задумує утворити світовий електричний труст із початковим капіталом в сумі 200 міліонів франків. — У Ленінграді відкрито першу міжнародню виставу лабораторійних приладів і приладів для наукових експедицій. — У Варшаві вибухла епідемія тифу, яким занедужало досі 138 осіб. — Віденський лікар Штрасер винайшов новий лік на ревматизм, виготовлений із отрути, яку мають бджоли в своїх жалах.

— **Справлення помилок.** У вчорашному числі „Діла" (227.) зайшло кілька помилок, які отсим простуємо. Так у фейлетоні І. Калічака „В монастирі", в 4-ій стрічці першого розділу, слово „куняються" треба справити на **„кунять"**. У статті „Вісти з Румунії", в 5-ій стрічці другої замітки має бути: „статті з фантастичними **вигадками**", а не „випадками". Останнє речення в цій кореспонденції повинно виглядати так: „Редакція цих **румунських** (видруковано через недогляд коректора: „анонімних") часописів

мали одержати численні анонімні листи від українців з погрозами".

Чому марш. Пілсудський не хоче нової конституції?

Варшавський кореспондент „Шікаго Трібюн" Дей пише, що Польща під проводом марш. Пілсудського помало переходить від фр. до амер. держ. системи. Здогади ці оснував кореспондент на розмові з полк. Коцом (ред. „Гл. Правди"). Марш. Пілсудський не хоче допустити до нової конституції, поки виборці не зрозуміють, що методи теп. режиму поліпшили заг. положення. Марш. Пілсудський є проти всяких змін, o будьб незрозумілі для народу.

Перед конференцією розброєнь.

„Таймс" подають кореспонденції з Токіо, Парижа та Риму як там приняли британське запрошення на конференцію розброєнь. Найприхильніше приняли брит. ноту в Токіо. Становище Франції на думку „Таймс-ів" буде вичікуюче. Французький кабінет поручив міністрові марини Леґе зладити докладний рапорт щодо поодиноких точок брит. запрошення. Щойно на основі того звіту відбудеться дискусія над відповідю. Французька опінія є така, що брит. запрошення та справи, звязані з ним, не вимагають спец. скорої відповіди. Щодо Італії, то брит. нота зменшила підзорливість, яка ост. часами була в цій країні у відношенні до тактики брит. уряду. В Італії переконалися, що ні Вел. Британія ні Америка не хочуть ставити інші вел. держави перед доконаним фактом.

Мекдональд сказав журналістам, що везе до Льондону ріжні справи, які мусітимуть розглянути заінтересовані департаменти, уряд і домінії.

Малі висліди Мекдональдової поїздки.

Англ. консервативна та ліберальна преса (спр. „Менчестер Ґардіен", „Дейли Нюз" і „Морнінґ Пост") твердять, що успіхи Мекдональда в Вашінгтоні є мінімальні. Ам. кореспондент „Дейли Нюз" стверджує, що в найважнішій справі, в якій їхав М., а саме, щоби стрінутися з Гувером і прийти до порозуміння в справі здійснення вз. тонажі кружляків, не прийшло до ніякого порозуміння. Заходи створити поміст між англ. і амер. предложеннями були безуспішні. Тому то спільна заява Гувера й Мекдональда не згадує цієї найважнішої справи.

Після таємничої пригоди в амбасаді СРСР.

Німецькі часописи повідомляють із Москви, що більшов. амбасада в Парижі ствердила точні вказівки в справі розгляднення політ. настроїв серед урядовців. Прислали квестіонарі з 24 питаннями. Їх кожен урядовець амбасади мусить точно виповнити. Довгалевський вислав до Берліна літаком дві скрині тайних актів.

Сензацію в Парижі викликав факт, що в мест. двох тижнях 10 тайних агентів ДПУ і кількох членів більшовицької амбасади в Парижі покинуло Францію. У французькій поліції переконані, що втеча ця є в звязи зі справою Бесідовського.

З театру.

МАЛИЙ ТЕАТР: „ПРОЦЕС МЕРІ ДЕҐЕН". СУДОВА РОЗПРАВА НА 3 ДІЇ БАЯРДА ВЕЄРА.

Сюжет, тло й обстановка судового кримінального процесу. У великих столицях трапляється такий процес бодай раз у місяць. Автори сензаційних повістей використали такі сюжети віддавна. В останньому часі й драма шукає в них нового джерела „ефектів".

Атмосфера судової салі, на якій іде розправа, тричі перериванa і продовжувана, розбуджує цікавими ілюзію дійсности зовсім новими технічними засобами. Все драматичне напруження залежне від зацікавлення глядача проблємою: хто вбив Мері Деґен, як і коли?

Вона не має більших претенсій як підддержати те зацікавлення і змінювати його до останньої хвилини, до — розвязки. Вартість такого твору рівна златним кримінальним романам Уолеса. Публика, що грає на салі ролю присяжних суддів веде підчас перерв дискусію, хто може бути злочинцем і суперечається на тему: чи такий випадок має ознаки імовірности.

Правники мають ще інший матеріял до дискусії: чи можна в такій формі вести розправу і чи американське законодавство ріжниться у своїх звичаях і методах багато від нашого розуміння права? Одним словом: є це ефектовно, зручно складена пєса, що може подобатись навіть тим, які нехтують театром, тому, що не находять у ньому кінової сензації.

На головну похвалу заслуговує режісер, що вмів передати природний рух осіб присутних на такій розправі. Найкращі ролі припали жінкам: геройка (п. Малиновіч) мала природну траґічну маску. Пєсу почала сильним драматичним акордом п. Ю. Новаковська. Майстерно вийшли зі своїх роль п. Рена Левіцька і незрівнана п-ні Добжанська. Всі мужеські типи були живі. Молодий, талановитий адвокат Деґен міг виглядати поважніше: зачасто вірили ми словам прокуратора, що це молокос і замало вірили його інтеліґенції, завдяки якій він дійшов до розплутання всієї темної справи.

М. Р.

Зі спортового життя.

ПІДГІРЯ (Дрогобич) — ТУР (Борислав) 6 : 1.

Туристично-спортове товариство „Підгіря" в Дрогобичі розіграло в Бориславі дня 6. жовтня ц. р. з робітничою дружиною „Тур" з Борислава змагання копаного мяча з вислідом 6:1 на користь Підгіря. Гра підгірянців була дуже добра, місцями навіть блискуча. Ґолі противникові стрілили: Мисишин 3, а Воробець, Гоман і Ґенек по одному. Симпатики Підгіря не завелися в своїх надіях і з вдоволенням виходили з грища. Є повна надія, що „Підгіря" по трикратній безконкуренційній перемозі і в найблизчих змаганнях вийде побідоносно.

НЕДІЛЬНА ПРОГРАМА У ЛЬВОВІ.

В цю неділю (13. жовтня) відбудеться, як ми вже подали, посвячення власного спортового майдану німецького т-ва „Віс", після якого відбудуться змагання в копаного мяча між німецькою дружиною „Б. Б. С. Ф." з Біліц і львівським „Віс-ом". Початок свята в год. 9.30 рано. — В год. 10.45 зачнуться на грищі Цитаделі четверті рішаючі змагання за мистецтво Б-кляси між дружинами „Світезь"—„Бялий Орел". Тому, що треті рішаючі змагання між цими дружинами з мин. неділі не дали ніякого висліду, теперішні змагання будуть вестися повних 90 хвиль — аж до остаточного вирішення їх одною з цих дружин у свою користь. — В год. 3. попол. відбудуться на грищі Погоні ліґові змагання Л. К. С.—Погонь. Якщо ці змагання виграє Погонь, то має вигляди залишитися в лізі; якщо переможцем вийде Л. К. С., то може ще стати мистцем Ліґи.

СПОРТОВІ ТОВАРИСТВА В ПООДИНОКИХ ДЕРЖАВАХ.

Недавно появилася статистика Міжнародного Союзу копаного мяча (ФІФА), до якого належить тепер 46 державних союзів. Коли поминути Англію, яка офіціяльно до ФІФА не належить, то поодинокі держави мають таку скількість спортових клюбів, що плекають гру в копаного мяча: 1) Німеччина 7.717 спортових клюбів, 2) Франція 5.289, 3) Італія 2.054, 4) Бельгія 1.200, 5) Голяндія 1030, 6) Чехословаччина 939, 7) Польща 595, 8) Мадярщина 430, 9) Данія 334, 10) Румунія 298, 11) Австрія 245. З позаевропейських держав Уруґвай має 363, а Японія кругло 300 спорт. клюбів. Таким чином Польщу випереджують під оглядом скількости спорт. клюбів такі малі держави, як Чехословаччина, Голяндія і Бельгія.

ДУЖАННЯ В СПОРТОВІМ ЦИРКУ.

В четвер (22-ий день змагань) великий цирк був виповнений до останнього місця. Штекер після бійки з Беном поклав його несподівано вже в 3.10 хв. Дужання Ареса з Каспом і Стібора з Сіхім по 20 хв. дали ремісовий вислід. Відплатна боротьба двох велнканів Петровича з Попофом, була незвичайно інтересна. По 1-годинним дужанню переміг Попоф на пункти у відношенні 3:2. Таким чином Попоф вирівнав страту і знову висунувся на чоло турніру. Між Петровичем і Попофом прийде до ще одного дужання. Незвичайно сильний Богатирів поклав Віллінґа вже в 11. хв.

Нині, в суботу, відбудеться рішаюча боротьба за першенство в турнірі між мурином Сікі і Штекером. Крім того борються: Попоф—Бено, Арене—Стібор, Петрович—Валюшевський і відплатна рішаюча Віллінґ—Богатирів.

Новий командант поліції у Львові.

Після 2-денної провізорії обняв становище команданта держ. поліції на Львів-місто надком. Респондек. Заступником команданта іменований керовник сл. виділу ком. Швірц.

Дописи.

ЛІСЬКО. (Заборона Т-ва „Сокіл" в Лютовиськах і в Журавині). Староство в Ліську розвязало у вересні ц. р. т-во „Сокіл" в Лютовиськах і в Журавині, подаючи як мотиви, що товариства не беруть участи в ратункових акціях при пожежах, що відбувають недозволені вправи військового характеру і що не мають сикавки. Треба знати, що ці оба товариства були першими й одинокими того роду товариствами в цілому ліському повіті. Були вони сілю в очах і всяким нашим хруням, тому, що уладжували сокільські фестини з вільноручними вправами і впливали на освідомлювання тутешнього населення. Щодо тих мотивів, то слід зазначити, що ніякого вогню в сусідніх селах від довшого часу не було і тому товариств не взивано до участи; також не виконувано ніяких військових вправ чи „атаків". Щож до пожарного приладдя, то т-во „Сокіл" в Журавині зверталося навіть до Повітового Виділу в Ліську, щоб він приказав громаді закупити сикавку. Повітовий Виділ відповів, що пізніше це зарядить, чи там верне до цеї справи, але в міжчасі оба товариства — несподівано для всіх — розвязано.

ЗОЛОЧІВ. (З документів часу). Подаємо широкому загалові новий документ нашого часу до відома і просимо наші відповідальні церковні круги вглянути в цю справу, що доторкає живо ціле гр.-кат. духовенство. На днях всі греко-кат. парохіяльні уряди в Золочівщині дістали таке письмо зі староства: Starosta powiatowy w Złoczowie L. 13468/929. Język urzędowy ksiąg stanu cywilnego w b. dzielnicy austr. Złoczów, dnia 4-go września 1929 r. Do wszystkich urzędów parafjalnych ob. gr.-kat. w powiecie Przed ostatecznem uregulowaniem powyższej sprawy w drodze autorytatywnego zarządzenia Min. Spraw Wewn. reskryptem z dnia 23.VII. 1929 r. Nr. Dz. 252/29 oznajmiło, że używanie języka państwowego w korespondencji z władzami w zakresie spraw metrykalnych (ewidencji ludności) jest obowiązkiem prowadzącego metryki nawet bez specjalnego zarządzenia władzy. Sporządzanie akt. metrykalnych (wykazów w sprawach metrykalnych i t. p.) w języku niepaństwowym stanowi istotę wykroczenia z art. 1. b. Rozp. Prez. Rzp. z dnia 22/3. 28/D. U. R. P. Nr. 36 poz. 342 (oraz wykroczenia z art. 1. ust. z dnia 31/7 24/Dz. Ust. P. Nr. 73 poz. 724) o języku państwowym, podlegającego karze na zasadzie sankcji karnej z art. 17. Rozp. Prz. Rzp. z dnia 22/3 1928 r. Dz. Ust. Rz. P. Nr. 38 poz. 365. O czem zawiadamiam wskutek reskryptu Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu celem ścisłego zastosowania się. — Starosta powiatowy dr. Dorosz, w. r.

Жертви на оселю робітників пера.

Виказ ч. 29.

На заклик „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" зложили (в золотих) на оселю українських робітників пера в Яремчі: 496) Василь Олексюк, Володимирці 2 зол., 497) Петро Будз, Бережани 5 зол., 498) Ася Левицька, Львів 2 ам. дол., 499) д-р Лука Мишуга, Ню-Йорк 5 ам. дол., 500) Обєднання Українських Організацій в Америці 100 ам. дол., 501) Спорт. Т-во „Україна", Львів 50 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 12.X. год. 3·30 попол. Виступ Даві Дарлінг.

Субота, 12.X. год. 7·30 веч. „Сила Призначення", опера Верді.

Неділя, 13. X. год. 2·30 попол. „Великий край", вистава театру „Премієр".

Неділя, 13. X. год. 7·30 веч. „Великий край" Бернарда Шова.

Неділя, 13-го, год. 3·30 попол. Щоденно в пятій" — фарса.

Понеділок, 14-го, год. 7·30 веч. „Щоденно в пятій" — фарса.

Малий Міський Театр:

Субота 12.X. год. 7·30 вечером „Процес Мері Деген".

Неділя 13. X. год. 3·30 „Поїзд марево".

Неділя 13. X. год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Понеділок, 14-го, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Кіна.

Апольо: Безсмертне кохання (Колен Мур).

Касіно: „Володарка кохання" (Ґрета Ґарбо).

Кольосей: В кигтях жовтих чортів (Рит. Дікс.)

Лев: Людина з тонпи (Голота).

Люна: Невільники моря.

Марусенька: Дівчина із Сінгапуру. Чарлі по шлюбі (Чарлі Чаплін).

Оаза: „Право молодости".

Палас: Княжна Маша.

Пан: „Анна Кареніна".

Пасаж: Володар скельної долини (Том Мікс). Американська комедія та Ґомонтів тиждень.

Стильове: Жінка без назвища. Доповнення програми.

Фатаморгана: Адютант (Мозжухін).

Химера: „Шампан" (Джек Тревор).

Утіха: Цвітка золотого Заходу.

Спортовий цирк.

Міжнародні змагання в дужанні в цирку при вул. Копеника ч. 33. Початок щодня год. 8·30 веч.

Програма радіо.

Неділя 13-го.

Варшава (1411,7). 22·00 Враження з Люрду.

Краків (312,8). 20·30 Трансм. з Познаня.

Познань (334,8). 20·30 Вечірний концерт.

Катовиці (408,7). 16·00 Популярний концерт.

Ляйпціг (259) 21·15 Пісні Ришарда Штравса.

Братислава (279) 21·15 Танкова музика.

Талін (296) 20·15 Військова музика.

Льондон (356,3). 22·15 Військова музика.

Штутгарт (360) 16·30 Концерт з Франкфурту.

Франкфурт (390). 16·30 Концерт радіоорхестри.

Берн (403) 20·00 „Травята" Верді.

Берлін (418). 20·15 „Марієтта" Штравса.

Стокгольм (436) 20·15 Брамс і Моцарт (орхестра.)

Лянгенберг (473) 16·30 Концерт з Франкфурту.

Прага (487). 21·09 Концерт орхестри.

Брюссель (509) 19·00 Концерт для дітей.

Відень (516,3). 11·00 Віденська орхестра симфонічна.

Будапешт (550). 18·30 Брамс: „Увертура".

Москва (825). 15·00 Легкий концерт.

Ковно (1935) 20·35 Концерт військовий.

Харків (1304) 17·30 Народній концерт.

Париж (1725). 21·15 Концертовий орхестр.

Понеділок 14-го.

Варшава (1411,7) 20·30 Міжнародній концерт з Праги. 23·00 Музика з „Оази".

Краків (312,8). 20·00 Гейнал з Маріяцької вежі.

Познань (334,8) 18·55 Пополудневий концерт.

Катовиці (408,7). 20·30 Концерт з Праги.

Вильно (385) 18·25 Пісні Шимона Вольського.

Гельсінгсфорс (221,4) 19·20 Скрипка і музика популярна.

Бресляв (253) 20·30 Радіова музика.

Ляйпціг (259). 19·30 Веселий концерт солістів.

Братислава (279) 18·00 Концерт: g-mol Grieg-a.

Талін (296) 19·30 Мандоліновий концерт.

Брно (341,7) 21·00 Композиції Бетовена.

Льондон (356,3) 19·45 Радіоорхестра.

Штутгарт (360) 19·45 „Вінше як виковник", реферат.

Гамбург (372). 21·25 Балади, пісні і дуети.

Франкфурт (390) 21·30 „Сестра Генрієта".

Берн (403) 21·00 Фортепяновий реситаль.

Берлін (418) 20·00 Вечір пісень.

Стокгольм (436) 20·30 Концерт солістів.

Лянгенберг (473) 16·15 Програма для дітей.

Прага (487) 20·30 Сметана: „Карнавал праський".

Брюссель (509) 21·00 Музика популярна.

Відень (516,3). 19·30 Ірляндські пісні.

Мюнхен (533) 16·30 Квартет Розенбергера.

Будапешт (550). 22·15 Циганська орхестра.

Москва (825) 16·00 Година музики і співу.

Ковно (1935) 19·40 Вечірня музика.

Ленінград (1000) 19·30 Вечір „Червоних Сестер".

Харків (1304). 9·00 Робітничий концерт.

Париж (1725) 21·15 Daisy Трістана Бернара.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Український Театр" у Львові: 667 6—6

Станиславів:

Субота 12.X. „Циганська любов", премієра.

Неділя 13.X. „Циганська любов".

Український Наддніпрянський Хор Д. Котка:

Неділя 13. X. — Винники. 672 5-?

Понеділок 14. X. — Перемишляни.

Позір, Турчанщина! Дня 14-го жовтня ц. р. відбудеться в Турці довірочне повітове посольське віче при участи делегатів Української Парляментарної Репрезентації. Всі наші люди повинні взяти участь у тому вічу!

Позір, зльокавтовані й емерити. Велике віче в справі зльокавтованих службовиків та австрійських емеритів відбудеться у Львові в неділю, дня 13-го жовтня ц. р. в год. 6·30 вечором в салі Сокола-Батька при вул. Руській ч. 20. Реферують посли: Володимир Целевич і д-р Степан Біляк. Громадяни, явіться численно!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні дамські годинники переробляємо на ручні. 618 7—?

ІВАН ЯЦУН, село Криве, гром. Камінка Волоська, ур. 1901 уневажнює згублену військову книжечку видану П. К. У. Рава Руська. 684 2—3

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услівя. 619 4—?

АКСАМІТИ, шовки, коронки, додатки до кравецтва, найліпшу ваталину — найдешевше — **Бляйштайн** — Львів, Валова 11. 660 2-4

ОБУДЬ мені як бозу цвіт — теморове сольо з фортепяном Ярославенка, продають книгарні. 674 2-3

ПАРОВИЙ БРОВАР У КАЛУШІ поручає свої знамениті вироби пива: експортове, дубельтове, чорне у фляшках і бочках по цінах умірковaних. Заряд бровару. 1996 20—?

ФГАЛИЦЬКА ПАНЧОХА без гуми проти жилаків „Academic", гімназьна продаж в магазині „Магожата", Львів, Баторого 34. II п. 633 5—6

ФУТРА всілякі, виконує старанно, гарно, совісно, догідні сплати. Робітня Футер Карла Шірера, вул. Сенаторська ч. 10. (бічна Романовича). Телефон ч. 69—5 629 5–10

ГАРНА КІМНАТА з осібним входом з клітки сходової зараз до винайму для пп. студенток (може бути з харчем). Львів, вул. Сапіги ч. 65. III. поверх на ліво. 697 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ женщини до помочі в господарстві до священика вдівця. — Зголошення: вул. Куркова ч. 2. Джулинська від 3—5. 691 1—1

БУВШИЙ СТАРШИНА — наддніпрянець, здоровий, скінчені курси самоходові, кількалітня практика бюрова — рахунковість, пошукує праці. Можу зложити кавцію. — Зголошення до „Адміністрації „Діла" під „Певність". 690 1—3

УНЕВАЖНЮЮ військову книжочку разом з особистими документами, скрадену в Станиславові в червни 1929. — Коцюба Петро, Львів. 689 1—1

ЖІНКА середніх літ, інтелігентна, лагідної вдачі, здорова, бажаюча житевого спокою, яка згодилася би провадити самостійно скромний дім (правдива опіка над 8-літним інтелігентним хлопчиком, смачне варення, всяка хатна праця крім праня) найде місце у вдівцяурядовця у Львові. — Власноручно писані зголошення з даними про себе, поданєм референцій і условин слати до Адміністрації під: „Спокійне життя". 693 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 **Пересвітлення Ґентґеном.** 29—?

Спеціяліст скірних, венеричних недуг і косметики 644 1—1

Д-р РОМАН ДОЛЬНИЦЬКИЙ

орд. від 3 6 попол. вул. Глубока ч. 10. партер. — Кварцева лямпа. Діятермія.

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики

Др. І. Мунд Д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—9 і 2—5, в неділі від 9 1 **Львів, Ясинка 1. ріг** Пілсудського (Панської). Телеф. 48-01. — 595 **Лічення жиляків.** 3—?

Подяка.

Виділ Читальні „Просвіти" в Топільници висловлює отсим прилюдну подяку Вп. Панам адвокатам Д-р Л. Павловському і Е. Федакови за безінтересовне і успішне переведення судового спору о домівку Читальні „Просвіти" в Топільници.

692 1—1 **Виділ.**

Подяка.

Вп. Д-ру Евгенові Константинові в Калуши складають щиру подяку за старанне і солідне лічення нашої донечки в тяжкій недузі.

696 1—1 **Анна і Іван Мартюки**

Копичинці, в жовтни 1929 р.

Користайте з нагоди! **Свій до свого!**

На рати — на протяг 1-го року

591 2—? **продає і уставляє**

Радіові -- апарати, одинока українська фірма

ДОРОЖОВЕЦЬ І ЗАТЕИ

ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 3. Телефон 6—74.

Небувала новина!

Старі плюшеві плащі стануть новими, якщо віддасьте їх до

почорнення та толочення на них футряних десенів — в одинокій фірмі в краю:

М. Волянська

Львів, вул. Собіського, ч. 12.

332 **Телеф. 17—04.** 14—?

ГЛУХОТА ВИЛІЧИМОЮ. Феноменальний винахід Еуфонія заденонстрований спеціялістам. Самі вилічитеся з притупленого слуху, шуму і витіку з уха. Численні подяки. Повчаючу брошуру на бажання висилає безплатно Еуфонія, Лішки в. Кракова. 562 2—4

зол. 6·50 ГОДИННИК ANCRE **зол. 6·50**

швайцарський з гарантією тільки у **Б. ҐРИНБЕРҐА** ЛЬВІВ, Сикстуська 4.

Конопні линви, трансмісійні, копальняні,

посторонки і всілякі інші мотузяні вироби з першорядних матеріялів краєвих і заграничних

виконує і поручає найдешевше

606 **НОВОВІДЧИНЕНА** 4—4

ФАБРИКА МОТУЗІВ

С. БІНЧИЦЬКИЙ

ЛЬВІВ, Бальонова 2. Тел. 79—18.

ЗДІБНІ і підприємчиві льосові агенти можуть заробити 3000 золотих місячно. Зголошення Кантор виміни Каннер і С-ка, Львів, вул. Легіонів ч. 27. 643 3—3

ПРОТЕЗИ

штучних ніг і рук для калік, після ампутовання. Ортопедичні коректори і апарати до підтримування

виробляє:

М. Л. Полячек,

Самбір, ч. 21.

445 **Цінники даром.** 6—10

Вже вийшов із друку й продається по всіх книгарнях

VII-ий Річник безпартійного, літературно-громадського

КАЛЕНДАРЯ-АЛЬМАНАХА „ДНІПРО" НА 1930 РІК.

Видання Товариства Допомоги Емігрантам з Великої України у Львові.

В календарі на цей рік взяли участь (по альфаб.) артист-маляр М. Бутович, В. Дорошенко, Д-р Д. Донцов, Ф. Дудко, М Залізняк, А. Коломиєць, Ю. Косач, Ю. Липа, Ю. Магалевський, Е. Маланюк, А. Маршинський, Ген. Омелянович-Павленко (старший), А. Петренко, Ген. В. Петрів, С. Русова, В. Самійленко, (посмертні вірші), С. Сіропольо, С. Черкасенко.

658 2 3

Ціна календаря 3 зол. (з пересилкою 3·50). — Книгарням опуст.

Адреса для замовлень: Львів, Руська 3/III. п. Тов. Допомоги Емігр. з Вел. України.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.